

svět katolickými očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XIV., číslo 9

7. 5. 2017 / neprodejné

Z OBSAHU	Zmrtvýchvstalý Kristus, naše naděje. Katecheze papeže Františka	04
	Mučedníci komunismu: P. Władysław Gurgacz SJ	05
	Sebevražda Západu. Rozhovor s profesorem Stawrowskim	08
	Ponaučení z Populorum progressio	10

TRADICE OTCŮ

Z listu svatého papeže Klementa I. Korintřanům (konec I. století)

To je cesta, milování, na níž jsme našli své spasení: Ježíš Kristus, velekněz našich obětí, ochránce a pomocník v naší slabosti.

Skrze něho vzhlížíme k nebeským výšinám; v něm se nám zrcadlí neposkvrněná a vznešená Boží tvář, on nám otevřel oči i srdce; skrze něho se naše nechápavá a zatemnělá mysl otvírá jako květ jeho podivuhodnému světlu; skrze něho nám Hospodin dopřál okusit nesmrtelného poznání; *on je odlesk Boží slávy a stal se o to vznešenějším než anděl, oč je převyšuje jménem, které mu bylo dáno.*

Služme tedy, bratři, ve vši vytrvalosti... Velcí nemohou být bez malých, ani malí bez velkých; všichni jsou nějak propojeni a vyplývá z toho užitek... At' se tedy celé naše tělo uchovává zdravé v Kristu Ježíši a každý necht' se podřizuje svému bližnímu podle toho, jaký dar milosti obdržel.

Silný at' pečuje o slabého, slabý at' má silného v úctě; bohatý at' je štědrý k chudému, chudý at' děkuje Bohu, že mu dal, kdo by mu pomohl, když má nedostatek. Moudrý at' dokazuje svou moudrost ne slovy, nýbrž dobrými skutky. Pokorný at' si nedává dobré vysvědčení sám, nýbrž at' to nechá na jiném. Cudný at' se nechlubí čistotou svého těla, ale at' si uvědomí, že jeho zdrženlivost je dar, který dostal od někoho jiného.

Rozvažme přece, bratři, z čeho máme svůj původ, co jsme byli zač, když jsme přišli na svět; z jakého hrobu a temnoty nás vyvedl na svůj svět ten, který nás uhnětl a stvořil, a co dobrého nám připravil ještě dřív, než jsme se narodili.

Ježto tedy to vše máme od něho, musíme mu za všechno vzdávat díky. Jemu buď sláva na věky věků, amen.

Masolino da Panicale: Zvěstování (1424). Foto: Wikimedia Commons

Raduj se, milostiplná!

Dobrý den, buď zdrav, pokoj tobě, Pán s tebou...

Je slušností, když někde přijdu, pozdravit. Asi nejrozšířenějším pozdravem v našich krajích je „Dobrý den!“. Je to přání, aby se druhému dařilo, aby byl jeho den dobrý. Někdy také říkáme: „Buď zdrav!“, což je vlastně smyslem každého pozdravu – přání, abys byl zdrav, pozdraven, inu je to „pozdrav“. Náš jazyk neuznává – tak jako například jazyky semitské – jako pozdrav přání pokoje (šálom). Všechny pozdravy jsou však vyjádřením přání, tedy touhy dát něco, co si člověk sám dát nemůže, i když se o to snaží: koná dobro, žije zdravě, snaží se žít s ostatními v pokoji.

Když anděl při zvěstování přichází k Marii, říká: „Buď zdráva, milostiplná!

Pán s tebou!“ (Lk 1,28). Je to pozdrav, přání, ale také oznámení Marii, kdo a kým ona je. Naplnění přání se opírá o stav, v jakém se člověk nachází. Maria je „milostiplná“, naplněná milostí – silou od Boha samého. Není to však cosi, co k ní přichází zvenku, co se jí dotýká jakoby zachvěním vnějšího světa, ale co se rodí, roste a prostupuje jí zevnitř v souladu s její odpovědí. A tak následující „Pán s tebou!“ je nejen aktivitou Boží, cestou Boha k člověku, ale i plodem odpovědi člověka – Marie na Boží dar, milost. Potom chápeme doslovný překlad χαίρε – raduj se, ve smyslu nejkrásnějšího pozdravu: Raduj se, milostiplná! Radost je pokojem, uspokojením duše nad dobrem poznáním, vykonaným i obdrženým.

Dokončení na str. 2

Foto: © David Šis / Člověk a víra

Národní pochod pro život a rodinu přijely do Prahy podpořit tisíce lidí

V sobotu 22. dubna přijely na Národní pochod pro život a rodinu tisíce lidí z celé republiky. Akce byla zahájena mší svatou v pražské katedrále a pokračovala i přes nepřízeň počasí v parku na Klárově. Samotný pochod prošel centrem Prahy již po sedmácté. Ve zcela zaplněné katedrále byli vedle mnoha rodin přítomni v hojném počtu také kněží a biskupové. Kardinál Dominik Duka ve své homilii zdůraznil důležitost rodiny, podstatu rolí otců a matek a pojmenoval naději, kterou má národ v dětech vychovávaných právě v takto fungujících rodinách.

V závěrečném poděkování jménem organizátora pochodu vystoupila místopředsdkyně Hnutí Pro život ČR Zdeňka Rybová a upozornila, že „naše dnešní shromáždění, které zde před Bohem začínáme, není v první řadě demonstrací proti potratům, je pochodem pro život. Je vyjádřením souhlasu se stvořeným řádem, je pochodem, v němž spolu s námi jdou celá staletí křesťanské civilizace. To, co je dnes normální, vždy normální nebylo a jistě vždy nebude. Sebevražedné kultury, které pohrdají počatým životem a znevažují rodinu, nemohou mít dlouhé trvání.“

Kardinál Dominik Duka zveřejnil na svém facebookovém profilu komentář: „Dnes jsem se zúčastnil mše svaté a pochodu pro život a rodinu. Ať už nás bylo úředně uvedených pět nebo šest tisíc, nebo více, dokázali jsme už zaplnit Václavák. Nejdůležitější však je, že jsme pochodovali pro něco, ne jen proti něčemu, jak je u nás obvyklé. Chceme být nejen v opozici, ne jen kritizovat, ale zaujímat pozici a umět povzbudit k dobrému.“

HPŽ ČR, RCM

Dokončení ze str. 1

Maria přijímá pozdrav jako výzvu nechat se prostoupit poznanou milostí – láskou. Pozdrav se stává setkáním s Bohem – mou radostí, který je mým Pánem.

Vysvětlením pozdravu a také celého dramatu odpovědi Marie na pozdrav je pak Vtělení, růst nového života ve světě, který je zahalen do tmy hříchu. Nový život, který je počat odpovědí víry, je životem Boha v těle. Proto oslava Marie v měsíci květnu, v čas rozkvětu přírody, je přirozenou odpovědí člověka, který s jarem spojuje čas nového počátku, kdy se probouzí nový život. Novým začátkem člověka není pouze život pozemský, zatížený hříchem, ale život s Bohem, který se stal člověkem, s Bohočlověkem, který dává odpuštění hříchů. V novém Člověku je spojení s Bohem již nerozpojitelé. A Maria je prototypem takového člověka. Je to Ježíš Kristus – Bůh a člověk, který svým božstvím pozvedá lidství do radostné nesmrtelnosti. Maria pak nemá vzbuzovat pouze údiv, obdiv, ale je tou, která ukazuje, jak odpovědět na Boží milost. Následujme ji v novém začátku, vzývejme ji o přimluvu a spolu s ní chvalme v radosti Boha za dary, jež nám udělil. *Zdravas Maria, milostiplná, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší. Amen.*

P. Marek Miškovský
administrátor řk farnosti
Benátky nad Jizerou

Křesťanský filozof Alvin Plantinga získává letos Templetonovu cenu

Americký filozof Alvin Plantinga, který zásadně přispěl k návratu teismu, tj. víry v božskou skutečnost nebo Boha, do akademického filosofického myšlení, získává letošní Templetonovu cenu. Jak uvádí server www.templetonprize.org, dílo amerického učence způsobilo, že se teismus stal „vážnou volbou“ v akademické filozofii.

Plantingovy první práce se objevily v 50. letech, kdy akademičtí myslitelé obecně odmítali nábožensky ovlivněnou filozofii. Ve svých raných spisech uvažoval Plantinga nad množstvím argumentů o Boží existenci, což mělo za následek návrat teistické víry do soudobého filozofického myšlení. Plantingovo dílo *Advice to Christian Philosophers (Rada křesťanským filosofům, 1984)* vyzvalo křesťanské myslitele, aby svou tvorbu nechali utvářet vlastním náboženským přesvědčením a usilovali o rigorózní práci založenou na křesťanském vidění světa.

Plantinga začal současně rozvíjet teorii poznání, v níž upozorňoval na skutečnost, že náboženská víra je výchozím bodem pro lidské uvažování, a nemusí být proto ospravedlnována na základě jiných přesvědčení. Tyto argumenty ovlivnily již tři generace filozofů. Padesát let po vydání prvních Plantingových děl nyní univerzity na celém světě zaměstnávají tisíce profesorů, již zahrnují do svého myšlení také náboženské skutečnosti.

Čírkev.cz

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Papež František v Egyptě

Ve dnech 28.–29. dubna 2017 uskutečnil papež František svou osmnáctou zahraniční apoštolskou cestu, tentokrát do Egypta. Jeho návštěva se nesla ve znamení Ježíšova velikonočního pozdravu „Pokoj vám“ – jak zdůrazňuje dvojí opakování tohoto slova v mottu návštěvy – a měla katolický, mezináboženský a ekumenický charakter.

Setkání prvního dne se dotýkala všech palčivých témat blízkovýchodní současnosti: setkání s prezidentem Al-Sísím se věnovalo otázce bezpečnosti a práv křesťanů, tématem setkání s imámem univerzity Al-Azhar Ahmedem Al Tajíbem byla otázka zneužívání Božího jména k ospravedlnění násilí a terorismu a setkání s koptským pravoslavným patriarchou Teodorem II. demonstrovalo stále bližší pocit sounáležitosti, splácený cenou „ekumenismu krve“. Papež také vystoupil na mezinárodní mírové konferenci pořádané prestižní sunnitskou univerzitou.

Druhý den návštěvy byl věnován místní katolické komunitě. Nejprve papež sloužil mši svatou na káhírském fotbalovém stadionu za účasti 20 tisíc lidí, mezi nimiž byli zástupci všech místních katolických ritů: koptského, latinského, melchitského, maronitského, arménského, syrsko-katolického a chaldejského, ale také zástupci pravoslavných, evangeličtí koptové i muslimové. Poté se papež setkal s kněžími, zasvěcenými osobami a seminaristy v koptském katolickém semináři.

Na mírové konferenci papež mimo jiné řekl: „... jsme povoláni demaskovat násilí, které se halí do zdánlivé posvátnosti a apeluje spíše na absolutizaci sobectví nežli na otevřenost vůči Absolutnu. Jsme povinni poukazovat na porušování lidské důstojnosti a lidských práv, vynášet na světlo pokusy o ospravedlnování každé formy nenávisťi ve jménu náboženství a odmítat je jako idolatrické falšování Boha: Jeho jméno je Svatý, On je Bohem pokoje, Bůh *salam*. Proto je pouze pokoj svatý a žádné násilí nesmí být šířeno ve jménu Božím, protože by profanovalo Jeho jméno.“

Církev.cz, RaVat

Prof. Clohessy: Kvůli dobrým vztahům s muslimy nesmí být zamlčena pravda o křesťanech

Obnovení dialogu s muslimy a univerzitou Al-Azhar je velmi důležité, ale nesmí k němu docházet na účet blízkovýchodních křesťanů, zamlčováním jejich utrpení v rámci politické korektnosti – říká P. Christopher Clohessy, profesor islamologie z Papežského institutu arabských a islámských studií. Zdůrazňuje, že základní skutečností, k níž se Církev musí postavit čelem u příležitosti papežské cesty do Egypta, je fakt, že tamní křesťanská společnost byla v posledních letech zdecimována.

„Jsem rád, že se papež setká s vrchním imámem Al-Azhar. Je to velmi důležité. Ale přál bych si, aby se papež v první řadě obrátil ke křesťanům, aby přišel do Egypta jako starší bratr stejně tak ke katolíkům jako k pravoslavným koptům... Doufám, že František bude v Egyptě především pastýřem. To je jeho základní role ve vztahu k trpící Církvi. Věřím, že se k ní obrátí se slovy naděje a povzbuzení. Doufám, že nebude dbát na zachování politické korektnosti, ale řekne to, co musí být řečeno, totiž že křesťané mají právo na svobodu kultu a na bezpečnost. Křesťané v Egyptě to potřebují od papeže uslyšet... Dnes není ani tak důležité budování dialogu s islámem, jako skutečnost, že křesťané tohoto regionu byli zdecimováni. Je to tragická skutečnost, k níž se musíme postavit čelem. Nelze ji ukrývat nebo se přes ni přenášet, abychom zachovali dobré vztahy s islámskou univerzitou či politickou vládou. Tento postoj by byl velmi nebezpečný. Musíme mluvit pravdu – v lásce,“ řekl Vatikánskému rozhlasu prof. Christopher Clohessy.

RaVat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>.

SLOVO KNĚZE

Milí čtenáři Monitoru.

Kristus přemohl smrt a uvedl naše lidství do věčného života. Chvalme Pána. Radujme se, že jsme na straně Vítěze a že ho můžeme zakoušet. A neskrývejme tuto radost jen v sobě, ale dejme jí průchod i navenek. Evangelium je pro všechny a všichni lidé jsou pozváni k přátelství s Kristem, ke smíření s Otcem a k naplnění Duchem. Amen. ☺

Zkusme převratnou událost Velké noci převést ve skutek osobního apoštolátu. Vztáhněme na sebe Ježíšovo vyslání: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu tvorstvu!“ a vydejme svědectví o naší osobní zkušenosti s Pánem.

Misijní vykročení má nějaké předpoklady a jistý postup. Zkusme si to v krátkosti připomenout:

1. Čisté srdce. Je důležité být v posvěčující milosti. Sám dokonale sjednocen s Pánem, chci-li ho nést druhým.

2. Úsilí o svatost. Slova hýbají, příklady táhnou. Vlastní snaha žít podle evangelia zhodnověruje naše slova. Samotný dobrý život už je působivým svědectvím.

3. Láska. Apoštolát je služba lásky. Svědčím z lásky k Pánu, který mne posílá, a také z lásky k bližním, kterým nesu radostnou zvěst. Nekonám misii, protože musím, ale protože miluji.

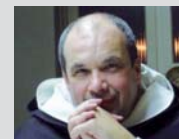
4. Modlitba. Evangelizace je věc Boží, dílo Ducha Svatého. Proto je nutné Pána prosit o milost, o světlo, odvahu a ochranu, pokoru a lásku, a pak se nechat Duchem Božím vést. Modlitbou máme též vyprošovat dar víry a obrácení pro ty, kterým chceme svědčit.

5. Komu a jak? V atmosféře modlitby mohu zvolit toho, na kom mi zvláště záleží, a promyslet způsob a okolnosti, jak mu nejhodněji přiblížit Boží skutečnost.

6. Slovo života. Je třeba udělat ten krok, krok lásky: oslovit Božím slovem, moudře vést dialog, respektovat svobodu bližního, ale nebát se pozvat ho k Pánu Ježíši.

7. Panna Maria. Začal její měsíc a probíhá její rok. Jejím přímlouvám misii svěřujeme.

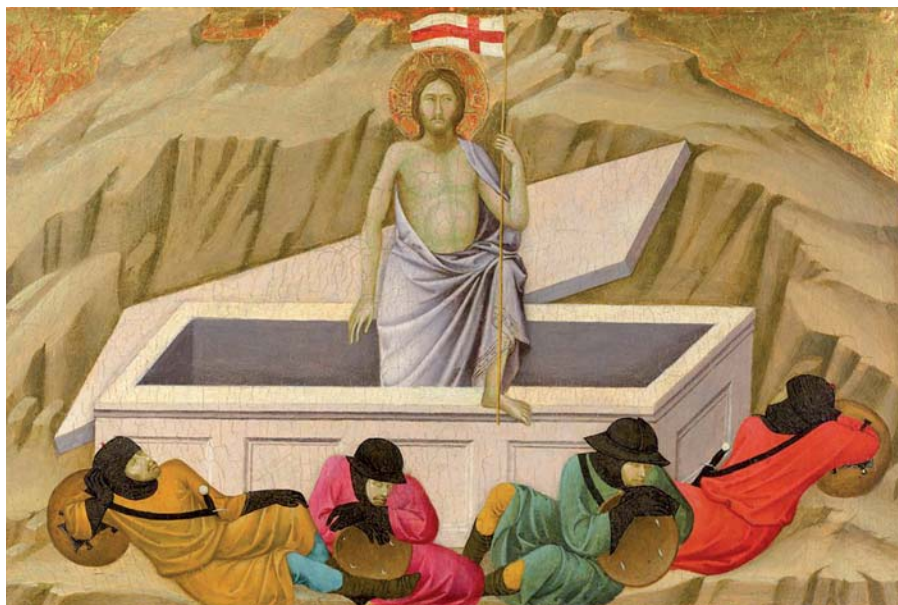
fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy*

ZMRTVÝCHVSTALÝ KRISTUS, NAŠE NADĚJE

Katecheze papeže Františka na generální audienci

Ugolino di Nerio: Zmrtvýchvstání (1324–1325). Foto: Wikimedia Commons

Drazí bratři a sestry, dobrý den! Setkáváme se dnes ve světle Paschy, kterou jsme slavili a slavíme liturgií. Proto bych dnes rád v rámci našeho cyklu o křesťanské naději mluvil o zmrtvýchvstalém Kristu, naší naději, jak ji podává svatý Pavel v prvním listu Korintánům (srov. kap. 15).

Apoštol pojednává o problematice, která byla v Korintské obci zajisté středem diskusí. Zmrtvýchvstání je poslední téma, kterému se v tomto listu věnuje, ale z hlediska pořadí důležitosti pravděpodobně první. Všechno totiž stojí na tomto předpokladu.

Pavel oslovuje své křesťany, vycházející z nepopíratelné danosti, která není výsledkem reflexe někoho moudrého, nýbrž faktem, jednoduchým faktem, který zasáhl do života několika lidí. Odtud se rodí křesťanství, které není ideologií, ani filosofickým systémem, nýbrž cestou víry začínající od události dosvědčené prvními Ježíšovými učedníky. Pavel to shrnuje takto: Ježíš zemřel za naše hříchy, byl pohřben, třetího dne vstal z mrtvých a ukázal se Petrovi a potom Dvanácti (srov. 1 Kor 15, 3–5). Toto je fakt: zemřel,

byl pohřben, vstal z mrtvých a ukázal se, to znamená, že Ježíš je živý! To je jádro křesťanského poselství.

Být křesťany znamená nezačínat od smrti, ale od lásky, kterou má Bůh k nám a která porazila našeho krutého nepřítele.

Víra se rodí ze zmrtvýchvstání

Hlásáním této zvěsti, která je ústředním jádrem víry, zdůrazňuje Pavel zejména poslední element velikonočního tajemství, to znamená fakt, že Ježíš vstal z mrtvých. Kdyby se totiž všechno skončilo smrtí, měli bychom v něm příklad vrcholné odevzdanosti, ale nemohlo by to v nás rozvíjet víru. Víra se totiž rodí ze zmrtvýchvstání. Přijmout, že Kristus zemřel, byl usmrcen ukřižováním – to není úkon víry, ale historická skutečnost. Avšak věřit, že vstal z mrtvých, ano. Naše víra zrodila onoho Velikonočního rána. Pavel vypočítává seznam lidí, kterým se

Ježíš ukázal (srov. 5–7). Máme tady malou syntézu všech velikonočních událostí a lidí, kteří měli kontakt se Zmrtvýchvstalým. Na čele seznamu je Kéfa, tedy Petr a skupina Dvanácti, pak pět set bratří, z nichž mnozí mohli v té době ještě podat svědectví, potom je citován Jakub. Posledním na seznamu – jako nejméně hodný – je on sám, Pavel, který se nazývá „nedochůdčetem“ (srov. v. 8).

Pavel používá tohoto výrazu z důvodů svého pohnutého životního osudu. Nebyl služebníkem, nýbrž pronásledovatelem Církve, který se pyšnil svým přesvědčením, považoval se za hotového muže s velmi jasnou ideou o tom, co je to život a jeho povinnosti. V tomto perfektním rámci – protože u Pavla, který všechno znal, bylo všechno dokonalé – dojde jednoho dne k něčemu absolutně nena-dálému: k setkání se zmrtvýchvstalým Ježíšem cestou do Damašku. Tam nešlo pouze o muže, který spadl na zem, nýbrž také o člověka, který byl uchvácen událostí, jež měla převrátit smysl jeho života. Pronásledovatel se stal apoštolem. Proč? Protože – jak říká – viděl živého Ježíše! Viděl jsem zmrtvýchvstalého Ježíše Krista! Takový je základ Pavlovy víry, jakož i víry apoštolů, víry Církve i naší víry.

Bůh hledá nás

Je krásné přemýšlet o tom, že křesťanství je v podstatě toto! Nejde ani tak o to, že my hledáme Boha – a popravdě řečeno dosti váhavě –, nýbrž o to, že Bůh hledá nás. Ježíš nás vzal, uchvátil a získal, aby nás již nepustil. Křesťanství je milost, překvapení, a proto předpokládá srdce schopné úžasu. Srdce, jež je uzamčené a racionalistické, není schopné žasnout a není s to porozumět tomu, co je to křesťanství. Křesťanství je totiž milost, a tu lze vnímat, ba potkat jedině v úžasu setkání.

Bůh poráží temnotu

I když jsme tedy hříšníci – všichni jimi jsme – a třebaže naše dobrá předsevzetí zůstala na papíře anebo pohledem

na svůj život zjistíme, že jsme nakupili spoustu nezdarů... zrána o Velikonocích můžeme jednat stejně jako ti, o kterých mluví evangelium: jít ke Kristovu hrobu, dívat se na veliký odvalený kámen a přemýšlet o tom, že Bůh pro mne a pro nás všechny vytváří nečekanou budoucnost. Jít ke svému hrobu, který v sobě každý trochu máme, jít a vidět, že Bůh je schopen vstát z mrtvých odtamtud. Tam kde se všichni domnívali, že naleznou jenom

zármutek, porážku a temnoty, se nachází štěstí, radost a život. Bůh působí, že ty nejkrásnější květy vyrůstají mezi kameny ve vyprahlé půdě.

Být křesťany znamená nezačínat od smrti, ale od lásky, kterou má Bůh k nám a která porazila našeho krutého nepřítele. Bůh je větší než nicota a jediná rozžatá svíce stačí k zahnání té nejtemnější noci. Pavel s odkazem na proroky volá: „Smrti, kdepak je tvoje vítězství?

Smrti, kdepak je tvůj bodec?“ (v. 55). Opatrujme v sobě toto zvolání během velikonočních dnů. A budeme-li dotázáni na důvod úsměvu, který nabízíme, a trpělivosti, kterou sdílíme, pak můžeme odpovědět, že Ježíš je stále tady a nadále žije mezi námi. Tady na náměstí je s námi, živý a vzkříšený.

Přeložil P. Milan Glaser SJ

Radio Vaticana

(Mezititulky redakce)

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

P. Władysław Gurgacz SJ

V dalších dílech našeho seriálu se budeme věnovat Polsku. Kněží, řeholníci i laici zde byli pro svou víru a vlastenectví vystaveni pronásledování a v některých případech i mučednické smrti především v letech 1945–1950. Druhá výrazná vlna pronásledování pak následovala v období tzv. výjimečného stavu v 80. letech.

Charakteristika situace katolické církve po roce 1945

Polsko bylo po druhé světové válce nejvíce postiženým státem v Evropě – o život přišlo téměř 6 milionů Poláků, z nichž 3 miliony byli Židé. Také katolická církev utrpěla velké ztráty – v nacistických věznicích a koncentračních táborech zemřelo 5 polských biskupů, 2060 kněží, 127 bohoslovců, 200 řeholníků a 243 řeholnic.

Přesto, a snad také právě pro jejich oběti a službu národu, byla pozice Církve v Polsku po válce jednoznačně nejsilnější ze všech zemí střední a východní Evropy – ke katolicismu se hlásilo po odsunu Němců 90 % obyvatel Polska. Stav polského duchovenstva byl v roce 1946 následující – 18 biskupů sídelních a 15 biskupů pomocných, 5 apoštolských administrátorů, 8806 diecézních kněží, 1499 řeholních kněží. Hlavou polského episkopátu a primasem Polska byl v letech 1926–1948 arcibiskup a metropolita hnězdenský, poznaňský a varšavský kardinál August Hlond SDB, jehož následovníkem se stal po jeho smrti lublinský biskup Stefan Wyszyński, primas Polska,

arcibiskup hnězdenský a varšavský, vedoucí polskou Církev až do své smrti v roce 1981.

Svoboda na sovětský způsob

V Polsku příchod sovětské armády v roce 1945 neznamenal osvobození, ale pouze přechod od jedné totality ke druhé. Bezprostředně po vstupu Sovětů do země následovaly represe příslušníků odporu a členů tzv. Zemské armády, tisíce lidí byly odvečeny do SSSR, zvláště z oblasti Horního Slezska. Záhy se rozhořela, především v regionech jižního a východního Polska, občanská válka mezi členy protikomunistických partyzánských skupin a polskou lidovou armádou, příslušníky bezpečnostního úřadu a komunistických sympatizantů. Za obět jí padlo několik tisíc lidí.

Polští komunisté si dobře uvědomovali sílu Církve v zemi, a proto se k prvním významnějším zásahům proti ní odhodlali až po úplném převzetí moci. V Polsku byla odstartována protipapežská a proticírkevní kampaň. Součástí protikatolických útoků bylo obviňování kněží ze spolupráce s nacisty, z podpory

ozbrojených akcí protikomunistického odboje, z morálních a mravopovědných, především sexuálních deliktů. V důsledku nálezu „arzenálu“ zbraní policií v kláštorech v Lezajsku a Jarosłavi došlo k zatčení a odsouzení zdejších řeholníků a k likvidaci těchto konventů. Počty zatčených a uvězněných kněží a řeholníků značně rostly. Jestliže v polovině roku 1947 pobývalo ve věznicích 60 duchovních, v září 1948 už jich bylo přes 400.

P. Władysław Gurgacz SJ

P. Władysław Gurgacz SJ byl právě jedním z kněží, kteří se rozhodli stupňující se rozpínavosti komunistické totality aktivně postavit. Narodil se 2. dubna 1914 v Jabłonicy Polskiej v kraji Podkarpatí v jižním Polsku. Byl synem Jana a Marie Gurgaczových. Vystudoval gymnázium v Korczyně a následně se rozhodl stát se knězem. V roce 1931 vstoupil do jezuitského řádu a noviciát prožil ve Staré Wsi. Od roku 1937 studoval filosofii v kolegiu jezuitů v Krakově a pak v průběhu druhé světové války pokračoval ve studiích teologie ve Staré Wsi a ve Varšavě. Kněžské svěcení přijal v roce 1942 z rukou

biskupa Teodora Kubiny na Jasné Hoře. Na jaře 1944 byl vzhledem k zhoršujícím se podmínkám odeslán z Varšavy do Staré Wsi, což mu s největší pravděpodobností zachránilo život, protože jezuitská komunita v hlavním městě byla během varšavského povstání nacisty brutálně vyvražděna. V letech 1945–1947 byl nemocničním kaplanem v Gorlicích na východě Polska a poté měl na starost duchovní péči v klášteře sester služebnic v Krynici v horské oblasti na jihu země v okrese Nowy Sącz.

Na straně „lesních bratrů“

V době svého působení v nemocnici se dostal do kontaktu se členy antikomunistického hnutí odporu, kteří jej žádali o duchovní útěchu, ale také o dlouhodobější podporu. Otec Gurgacz se věnoval pastoraci mladých lidí a také těch, kteří víru hledali či ji ztratili. Mimo jiné si získal důvěru jednoho z vůdců Polské podzemní armády Stanislava Pióro v daném regionu, který jej žádal o duchovní službu pro členy protikomunistického odboje.

Gurgacz ve svých kázáních kritizoval šířící se materialismus, bezbožectví i komunistickou propagandu. Rovněž se stal dokonce dvakrát objektem útoku komunistických sympatizantů, přičemž po něm stříleli, ale v obou případech vyvázl živý. Proto se rozhodl opustit svěřenou duchovní službu a začal se ukrývat u osob sympatizujících s odbojem proti etablovanému se komunismu. Stal se duchovní oporou mladých lidí, členů ozbrojených partyzánských oddílů, kteří často řešili složité morální otázky oprávněnosti obrany, likvidace konfidentů a příslušníků bezpečnostních složek polských i sovětských a mnohdy se rovněž ocitali na scesti. Připojil se k partyzánskému oddílu „Zuch“, který vedl kapitán Antoni Żubryd, a stal se jeho vojenským kaplanem. U oddílu, ve kterém působil, sloužil mše, zpovídal, kázal, pronášel mladým partyzánům přednášky na morální a společenská témata a diskutoval s nimi. Snažil se mladé bojovníky usměrnit, aby se ve shodě s křesťanskou etikou zbytečně nedopouštěli vražd a msty na svých protivících, přestože byli z jejich strany vystaveni velkému tla-

ku a nebezpečí. Rovněž je instruoval, aby při konfiskacích majetku, které prováděli, neutiskovali soukromé osoby, ale zaměřovali se pouze na komunistické úřady. Mnohé od ozbrojené činnosti zrazoval a doporučoval jim, aby neopouštěli normální civilní život.

P. Władysław Gurgacz SJ
Foto: <http://podziemiezbrojne.blox.pl>

„Ti mladí lidé, které soudíte, nejsou bandité, jak je nazýváte, ale obránci vlasti... Na smrt půjdu ochotně. Co je to vlastně smrt?... Věřím, že každá kapka krve nevinně prolité zrodí tisíce vašich odpůrců.“

Velmi bolestné muselo být pro otce Gurgacze striktní stanovisko provinciála jezuitského řádu malopolské provincie, který mu oznámil, že poté, co opustil svou farnost a neplní jemu svěřené poslání, je z Tovaryšstva Ježíšova vyloučen, což je ulehčeno skutečností, že ještě nesložil tzv. věčné sliby. Otec Gurgacz jej marně informoval o ohrožení svého života ze strany komunistických úřadů a o službě mladým, které nechtěl zanechat bez duchovní podpory. Toto však

provinciál vnímal jako neadekvátní pro kněze-jezuitu.

„Proces bandy kněze Gurgacze“

Žubrydův oddíl se dostával s postupujícím časem do stále větších obtíží, chyběly mu peníze, zásoby, lesy procešávaly protipartyzánské jednotky polské armády. Většina členů už pochybovala o smyslnosti odporu, plánovala ukončení ilegální činnosti a odchod na Západ. 2. července 1949 se skupina partyzánů pokusila o přepadovou akci banky v Krakově, jejíž cílem bylo získat prostředky na cestu. Akce však zkrachovala, došlo ke střelbě a její aktéři byli chyceni. Otec Gurgacz mohl utéci, ale rozhodl se zůstat se svými přáteli a neopustit je. Byl okamžitě zatčen příslušníky úřadu bezpečnosti a po intenzivních výsleších postaven před soud. Jeho proces, nazvaný jako „proces bandy kněze Gurgacze“ se uskutečnil u Vojenského tribunálu okresního soudu v Krakově 13. srpna 1949. Stal se začátkem velké proticírkevní propagandy. Otec Gurgacz u soudu vystupoval velmi statečně, odmítal nařčení z vedení teroristické bandy, mluvil o potřebě duchovně vést mladé a ukazovat jim cestu životem, kritizoval nesvobodu i falšování voleb v roce 1947, což mu také z hlediska výše trestu výrazně uškodilo, protože proces byl dle plánu medializován v rozhlase i tisku, samozřejmě s upravenými výpověďmi.

Otec Gurgacz byl odsouzen k trestu smrti. Ortel byl vykonán 14. září 1949 ve věznici v ulici Montelupi v Krakově, a to zastřelením. Ve své posledním slově před soudem prorocky pronesl: *„Ti mladí lidé, které soudíte, nejsou bandité, jak je nazýváte, ale obránci vlasti. Nelituji toho, co jsem dělal. Mé činy byly ve shodě s tím, co si myslí miliony Poláků, těch Poláků, o jejichž osudu rozhodovaly bajonety NKVD. Na smrt půjdu ochotně. Co je to vlastně smrt?... Věřím, že každá kapka krve nevinně prolité zrodí tisíce vašich odpůrců, obrátí se proti vám a přinese vaši záhubu.“*

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracovník Ústavu pro studium totalitních režimů

FATIMA: PRAMENY A LITERATURA

K úvodním zastavením našeho fatimského cyklu patří i dnešní pojednání o pramenech a české literatuře, z nichž můžeme čerpat poznání fatimského zjevení.

Paměti sestry Lucie

Mezi prameny o Fatimě zaujímá první místo šest vzpomínek, které postupně znamenala jedna z vizionářek, sestra Lucie. *První vzpomínka* vznikla v souvislosti s exhumací neporušeného těla Hyacinty 12. září 1935. Mons. José Alves Correia da Silva, biskup v Leirie, poslal jeho fotografii sestře Lucii. V následujícím děkovném dopise mu Lucie popsala ctnosti své sestřence. Biskup jí proto nařídil, aby sepsala vše, co ví o životě Hyacinty, což Lucie splnila kolem Vánoc 1935.

Protože v této vzpomínce byla zajímavá data o zjevení, přikázal biskup z Leirie Lucii, aby napsala svůj životopis. Lucie tak učinila v listopadu 1937 a v této *druhé vzpomínce* píše také o zjeveních Panny Marie a poprvé o zjeveních anděla v roce 1916, o nichž předtím mlčela.

Podobně vznikla i *třetí vzpomínka* z 31. srpna 1941. V souvislosti s připravovanou knihou o Hyacintě nařídil biskup z Leirie Lucii, aby sepsala vše, co si zapamatovala o životě své sestřence. Jak uvádí samotná Lucie, tento příkaz ji zasáhl do hloubi duše jako paprsek světla, protože jí říkal, že přišel čas, aby vyjevila první dvě fatimská tajemství. Ona tajemství spolu s vylíčením jejich účinků na Hyacintu se tedy stala obsahem třetí vzpomínky.

Obdobně tomu bylo i se *čtvrtou vzpomínkou* z 8. prosince 1941: opět je to biskup z Leirie, kdo na základě tlaku kanovníka Galamby de Oliveiry přikazuje Lucii, aby sepsala vše. Ve čtvrté vzpomínce se tak setkáme s vylíčením Františkovy povahy, zjevení anděla i Panny Marie a s novými vzpomínkami na Hyacintu.

Poslední dvě vzpomínky napsala sestra Lucie mnohem později na žádost Mons. Luciana Guerry, rektora fatimské svatyně. Pojednává v nich o svých rodičích: v *páté vzpomínce* z roku 1989 o svém otci a v *šesté vzpomínce* z roku 1993 o své matce.

Co se týká českého vydání vzpomínek, kniha Luise Kondora *Zůstaň matkou* (Řím: Velehrad – Křesťanská akademie, 1979) obsahuje překlad prvních čtyř vzpomínek a kniha *Sestra Lucie hovoří o Fatimě* (Fátima: Secretariado dos Pastores, 1994) k nim připojuje překlad páté vzpomínky. Šestá vzpomínka dosud přeložena nebyla. Z pamětí sestry Lucie vychází do značné míry brožurka **Fatima*¹ (Praha: Paulínky, 2017).

Mons. da Silva s Lucií. Foto: <http://www.salvemariaregina.info>

Literatura

Základní příručky

Popis samotných zjevení Panny Marie spolu s nástinem toho, co s nimi bylo spojeno, najdeme v knihách Casimira Barthase (1884–1973) a Luise Gonzagy Ayrese da Fonseca (1878–1963). Jejich díla o Fatimě se dočkala po celém světě mnoha vydání a překladů, takže mohou být označena za klasická ve svém oboru. Od první jmenovaného byla vydána český kniha *Pod sluncem Fatimy* (Praha: Vincentinum, 1945). Fonsecaovo dílo *Dívky Fatimy (Le meraviglie di Fátima)* bylo česky nejprve publikováno pod názvem *Fatima volá* (Praha: Vlast, 1948) a poté pod titulem *Fatima: Maria hovoří k světu* (Český Těšín: Cor Jesu, 1993). Také do značné míry ovlivnilo knížku Jiřího Pustějovského *Růžencová Královna z Fatimy* (Frýdek: Exerciční dům, 1947). Kanovník Barthas své dílo dále přepracovával a doplňoval o díla další a totéž se víceméně týká

i spisu Fonseca. Určitým nedostatkem jejich českých edicí je tak to, že z těchto jejich nejnovějších podob nevycházejí. Dalším dílem obdobného charakteru, jemuž se také od jeho prvního italského vydání v roce 1943 dostalo nesčetných vydání a překladů, je kniha Mons. Icilia Feliciho (1891–1965) **Fatima* (Brno: Salve Regina, 1994, dotisk 2000).

K těmto klasickým příručkám o Fatimě můžeme ještě přiřadit knihu *Zjevení Panny Marie ve Fatimě* od Wolframa Mantkeho (Praha: Societas Fatima, 2000), vydané podruhé pod názvem *Panna Maria mluví ve Fatimě* (Koclířov u Svitav: Fatimský apoštolát v ČR, 2007), a dílo brazilského znalce Fatimy Antonia Borelliho Machada *Fatima: Poselství tragédie nebo naděje?* (Roma: Luci sull'Est, 2003). Kniha *Květen ve Fatimě* od kanovníka Jaroslava Kulače (Praha: V. Kotrba, 1946) se pak věnuje našemu tématu formou 32 májových promluv.

Fatimští vizionáři

O fatimském zjevení v širším kontextu životních osudů jeho tří vizionářů pojednává biografie **Pasáči z Fatimy* od portugalského kněze Manuela Fernanda Silvy (Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2012). Fatimským pasáčkům věnoval také jednu ze svých četných novén jezuita Michal Altrichter: **Novéna k fatimským dětem* (Olomouc: Refugium, 2017).

Jan Pavel II. a třetí fatimské tajemství

Vztah mezi Fatimou a papeži, zvláště svatým Janem Pavlem II., popisuje kniha **Fatimské tajemství a Jan Pavel II.* od portugalské novinářky Aury Miguelové (Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2008). S pontifikátem tohoto papeže je spojeno zveřejnění třetího fatimského

¹ Knižní tituly označené * jsou ještě k dostání v knihkupectvích.

tajemství v roce 2000. Oficiální dokument Kongregace pro nauky víry *Fatimské poselství*, obsahující vedle samotného tajemství teologický komentář kardinála Ratzingera a další texty, byl otištěn česky jak v právě uvedené knize Miguelové, tak samostatně v červené řadě publikací České biskupské konference (v roce 2000). Třetímu fatimskému tajemství je také dedikována knížka *Poslední tajemství z Fatimy* od Cristy Kramer von Reisswitz (Praha: Dobra, 2000).

Publikace Františka Presse

Velký mariánský ctitel František Press (1932–2004) publikoval ve svém Mariánském nakladatelství v Brně knihu o ma-

riánských zjeveních *Maria...* (1991), jejíž jedna kapitola je věnována Fatimě. Tato kniha byla následně doplněna o dodatky, z nichž se týká Fatimy hned první dodatek *Na prahu Kristova Království* (1992). Tentýž autor vydal knihu o mariánských vizionářkách *Děvečky Boží* (1992), jejíž jedna část vypráví o sestře Lucii.

Publikace Fatimského apoštolátu

Od devadesátých let působí u nás pod vedením Mons. Pavla Dokládala Světový fatimský apoštolát, jehož centrem se stává Českomoravská Fatima v Koclířově u Svitav. Plodem jeho působení jsou i publikace o Fatimě: *Fatima a Panna Maria na konci druhého tisíciletí* (Svitavy: Tri-

nitas, 1992); *Maria putuje zeměmi všech světadílů na konci druhého tisíciletí* (Koclířov 1999); *Děkuvzdání Fatimy* (Koclířov 2003), vydané u příležitosti putování sochy Panny Marie Fatimské v naší zemi; *Památník Anděla pro Českou republiku* (Koclířov 2013) a nakonec dvousvazková publikace **Fatima, naše naděje* (Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2017), uveřejněná u příležitosti letošního stého jubilea.

fr. Štěpán Maria Filip OP

P. Lect. PhDr. Štěpán Maria Filip OP, Th.D., vyučující na CMTF UP v Olomouci a na Angeli v Římě

SEBEVRAŽDA ZÁPADU

Rozhovor s profesorem Zbigniewem Stawrowskim

Jaké jsou příčiny krize naší civilizace a jak by na ni měli reagovat křesťané? Nad těmito otázkami se zamýšlí Zbigniew Stawrowski, filozof politiky a profesor Univerzity kardinála Stefana Wyszyńskiego ve Varšavě v rozhovoru s redaktorem týdeníku *Gość Niedzielny*.

Pane profesore, jsme svědky stále rostoucího napětí, válek, terorismu, civilizačních konfliktů a politických krizí. To svět zešle!

Podíváme-li se do historie, musíme konstatovat, že svět pořád šlíl, i když jsou fáze, kdy to zesiluje. To, co se dnes děje, se ale zdá být pouhou vstupní fází toho, co teprve přijde.

Jaké tendence jsou obzvláště nebezpečné?

Samozřejmě problém muslimských uprchlíků. Lze dokonce hovořit o invazi, která započala už roku 2015. Teď jako by byla zabrzděna, ale její nové vzednutí je jenom otázkou času.

Takový názor je však politicky nekorektní, máme být přece otevření vůči vyznavačům islámu.

Poukázal jste na druhý znepokojující jev, který je vnitřním problémem západního světa. Jde o neschopnost rozpoznat,

Prof. Zbigniew Stawrowski. Foto: <http://smith.pl>

co je skutečnou hrozbou naší civilizace. Základním rysem opravdového státníka – jak na to poukázal už Carl Schmidt – musí být schopnost identifikace nepřátel vlastní komunity. Nejde o to, abychom v sobě pěstovali nepřátelství vůči jiným, ale o prostý realismus – umění vidět, že kolem nás mohou být lidé, společnosti nebo státy, které nás chtějí zničit. Kdo tuto schopnost postrádá, stává se bezbranným

jako dítě. Přece i křesťané, aby mohli milovat své nepřátele, musejí nejprve vědět, kdo je fakticky jejich nepřítelem.

Vyznavači imigrantské politické korektnosti, navzdory faktu, že kolem nich hynou lidé rukama islámských teroristů, nejenže nejsou schopni uznat realitu hrozby z jejich strany, ale dokonce agresivně reagují na tvrzení, že něco takového existuje.

Toto pokrytectví je příšerné. Když někdo sám chce takto myslet a jednat, je to jeho věc, ale když to dělají lidé zodpovědní za ostatní, např. politikové, policie nebo média, tak máme co dělat s hluboce sebevražednými tendencemi uvnitř západního světa.

Tyto tendence dokonce projevují instituce EU, které podporují politiku plné otevřenosti vůči uprchlíkům, jak ji provádí Německo.

Vyskytují se názory, že tato politika může být vstupní branou širšího ideologického projektu, jehož cílem je likvidace křesťanských základů Evropy, zrušení všech hranic a zničení národní identity, což má připravit vznik jednoho evropského státu s jedním evropským národem.

Proč by chtěl někdo ničit národní identitu?

Lidé vědomí si svého spojení s národním společenstvím, s jeho kulturou a tradicí mají silný opěrný bod. Nedají se tak lehce proměnit v masu vykořeněných jednotlivců, kterou lze snadno dirigovat a již spojuje pouhý materiální zájem a primitivní ideologie. Zpochybnění hodnoty národního společenství vede potom k totálnímu útoku na rodinu, který vychází z falešného pojetí jednotlivce.

V čem je to pojetí falešné?

Každý z nás je svobodným a samostatným subjektem. Ale naše individuální existence je zbavena smyslu, jestliže zapomeneme na její společenský kontext. Žijeme díky jiným a pro jiné. Zideologizovaná vize jedince jako zcela autonomní bytosti vede k situaci, kdy člověk se stává ve vlastních očích „pupkem světa“. Všechno se musí točit kolem něho. To je vize egocentriků, jejichž smyslem života se stala seberealizace chápaná jako dobývání stále větší moci, bohatství a vlivu. Jiné lidi vnímají jako pouhé prostředky k tomuto cíli. Je zde zjevně viditelné působení zlého ducha, jehož podstata spočívá v tvrzení *non serviam* – nebudu sloužit. Opakem tohoto postoje je postoj služby ve vztahu k jiným lidem, tzn. vidět ty, kteří potřebují pomoc, a také projevit vděčnost těm, kteří nám pomáhají. Vyrůstáme a žijeme ve společenství. Právě našim blízkým, rodině a krajanům vděčíme za to, kým jsme.

Někteří tvrdí, že krize současného světa plyne z konfliktu křesťanské a muslimské civilizace. Odpovídá tato diagnóza?

Náboženský spor je bezesporu jednou z příčin konfliktu islámu se západním světem. Důležité jsou ale i jiné faktory, např. ekonomika nebo politika. Zvláště ta druhá. Kdyby nebylo krátkozraké politiky USA a evropských států, vlna uprchlí-

ků a konflikty s muslimy by se na našem kontinentu vůbec neobjevily.

V čem spočívá tato krátkozrakost?

V tom, že měříme všechno vlastním metrem. Západ má své standardy, které pokládá za univerzální a chce je vnutit zbytku světa. Bohužel není schopen rozlišovat mezi svými vlastními hodnotami a těmi, které jsou skutečně univerzální a vyplývají z uznání důstojnosti druhého člověka. Jedná se konkrétně o právo

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Není důvod propadat panice. Stačí vzít si evangelium a přečíst slova: „Nebojte se, já jsem přemohl svět...“ (Jan 16,33).

na život, na majetek a na svobodu včetně správně chápané náboženské svobody. Tyto standardy jsou jasné, i když Západ sám je již dlouho porušuje. Na druhé straně existují ale hodnoty identifikovatelné pouze se západním světem, které nejsou univerzální, a nemohou proto být vnucovány jiným civilizacím.

Jaké?

Provokativně řeknu, že zásadou, která dnes nejvíce poškodila svět, je falešné přesvědčení, že nejlepším společenským uspořádáním je vždycky a všude demokracie.

Demokracie je tedy ve světovém měřítku příčinou krize?

Demokracie je jedním z nejvíce ideologizovaných pojmů. Je to zkratka, pod níž se skrývají dva odlišné elementy moderního státu: stát práva chránící základní hodnoty, které jsem uvedl předtím, a tzv. demokratické politické zřízení. Oba elementy jsou něčím úplně jiným. Američané dobývají Afghánistán a Irák a myslí si, že vyřeší problémy těchto zemí tím, že tam zavedou demokratické zřízení. To je obrovský omyl. Jestli tam bude kmenové zřízení nebo monarchie, to je druhořadé, to záleží na daném národu, jeho kultuře a tradici. A jestli někdo lpí na kritériu demokratičnosti, tak potom přece monarchie akceptovaná lidem je v tomto smyslu demokratická. Není nutné všude zavádět pětistupňové volby, ale nekompromisně dbát na respektování základních práv člověka. Situace v zemích Blízkého východu nebo Afriky ukazují, že zavedení demokratického zřízení je spíše nejkratší cestou k uchopení moci těmi, kteří tato univerzální práva považují za nic.

Mluvil jste o univerzálních hodnotách. Ty jsou ale přece také předmětem konfliktu, dokonce světónázorového boje. Jednou stranou v něm je katolická církev. Jak byste definoval tu druhou?

Tato druhá strana je přítomna uvnitř samotného Západu, kde došlo k radikálnímu civilizačnímu zlomu. Přesvědčení o univerzálních hodnotách, které jsou poznatelné rozumem, existovalo v naší civilizaci od prvopočátku. Ještě v předkřesťanských dobách je nacházíme u řeckých filozofů. Aby je člověk poznal, nemusí být ani vyznavačem křesťanství, jsou dostupné každému na základě rozumu. Problém ale spočívá v tom, že v naší civilizaci tento racionální postoj mizí, a Církev se stává jedním z jeho posledních obránců. Druhou stranu sporu můžeme označit jako vyznavače mnou už vzpomenuuté ideologie krajního egocentrismu. Taková ideologie je vlastně jakýmsi kvazi-náboženstvím, máme co do činění s novopohanstvím, novou formou náboženství, která bojuje s křesťanstvím. Lehce získává vyznavače, protože pokouší člověka novými lákavými idoly: neexistují žádné hranice, každý bez většího úsilí může mít

všechno a všechny, stačí jen, aby byl sám sebou a využil každé chvíle, která se mu naskytne. Na smysluplné myšlení potom nezbyvá ani čas, ani místo.

Pán Ježíš přikazuje milovat nepřátele. Jak ale máme milovat teroristy, kteří nás chtějí zabít, nebo novopohany, kteří chtějí zničit naši víru?

Mnoho myslitelů psalo o *ordo caritatis* – řádu lásky. Nejprve máme milovat své nejbližší, tj. rodinu, krajany, a když jsme schopni se o ně postarat, potom můžeme okruh našich bližních rozšířit a pomáhat jiným, např. uprchlíkům. V tomto řádu je též místo na lásku k nepřátelům – ale

ta nesmí být realizována na úkor někoho druhého. Její místo spočívá v čistě osobním vztahu *já–ty*. Pouze tehdy mohu podstoupit i riziko vlastního života, abych poskytl tomu, kdo ve mně vidí nepřítele, možnost vzpamatovat se a vnitřně se změnit. Jestli se ale v okruhu mé péče nalézají osoby mně blízké – a to je případ rodičů nebo státníků – ignorovat eventuality jejich ohrožení by bylo krajně nezodpovědným pokrytectvím nebo hloupostí.

Jak by měli křesťané reagovat na krizi, jež zmítá současným světem?

Není důvod propadat panice. Stačí vzít si evangelium a přečíst slova: „Nebojte se,

já jsem přemohl svět...“ (Jan 16,33). Ale víra ve zjevené Slovo-Logos je také vírou v rozum. Chtěl bych silně zdůraznit, že pouze racionální, nikoli ideologizovaný pohled na skutečnost může být základem smysluplného zaujetí místa ve světě. Křesťanství má ten obrovský potenciál, že je náboženstvím vysoko hodnotícím úlohu rozumu. Právě to mu dává převahu jak nad islámem, tak i nad současným novopohanstvím, které žijí v ideologickém, nereálném světě.

Bogumil Loziński

Gość Niedzielny 52/2016

Přeložil PhDr. Radomír Malý

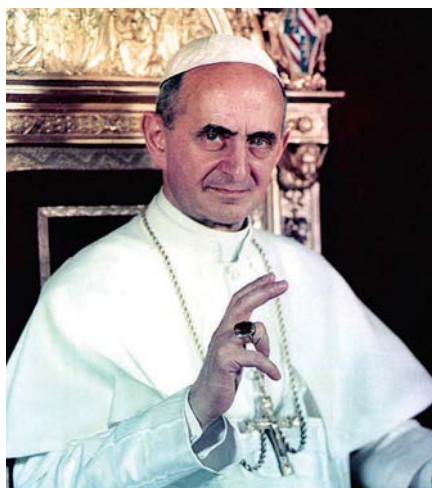
PONAUČENÍ Z POPULORUM PROGRESSIO

V březnu jsme si připomněli 50. výročí sociální encykliky Pavla VI. *Populorum progressio*. Jaké poznatky z ní dnes můžeme vytěžit?

Někteří katolíci na encykliku *Populorum progressio* často odkazují i dnes, zejména Latinoameričané, vzhledem k jejímu zaměření na světovou chudobu. Jiní ji však považují za text pevně spjatý se svou dobou, reflektující mnohé nyní zdiskreditované ekonomické teorie, které se šířily na konci šedesátých let. Pravdou je, že *Populorum progressio* je obojí. Ba ještě více. V mnoha ohledech ilustruje základní silné stránky, ale i omezení tradice sociálních encyklik, jež začala encyklikou *Rerum novarum* Lva XIII. v roce 1891.

Více než materiální rozvoj

Postupem času jsem začal Pavla VI. velmi obdivovat. Byl to vzdělaný a velice kulturní muž, kterému se podařilo dovést Druhý vatikánský koncil k úspěšnému konci. A to byl nemalý úspěch. Prosyce prameny od svatého Augustina až po francouzské katolické romanopisce, jako byl například George Bernanos, dokázal také ocenit výdobytky moderního světa. Zároveň však nebyl žádným modernistou. Napsal kupříkladu celou encykliku na obranu reálné přítomnosti eucharistie proti tendencím redukovat ji

Blahoslavený Pavel VI. Foto: Wikimedia Commons

na pouhý symbol. Neváhal bránit i mravní pravidla, která poskytují katolické etice její vnitřní soudržnost. Bylo zapotřebí mít velkou odvahu, když v kulturním víru roku 1968 vydal *Humanae vitae*, která odmítla zkreslovat katolickou morálku ve jménu pastorače. Pavel však chápal, že ani sebelepší rozlišování nemůže legitimizovat něčí rozhodnutí konat vnitřně zlé skutky. *Humanae vitae* se opírá o představy lidských bytostí, které jsou schopny

přesahovat průměrnost i navzdory svým slabostem a náchylnosti k hříchu.

Jen málo lidí si však povšimlo, že *Populorum progressio* vyjadřuje přesně tutéž vizi lidské osoby a jejího povolání. Pavel pro to používá termíny „naplnění“ a „rozvoj“. Ale naplnění podle Pavla není tím, co si pod tímto slovem možná představujete. Člověk, napsal, je „obdařen rozumem a svobodnou vůlí“, a proto je schopen „se rozvíjet“. Může tedy „z vlastního popudu zaměřit svůj život k Bohu, který je první pravda a nejvyšší dobro“. Prostřednictvím „těchto krásných stránek lidské přirozenosti“ se jednotlivci „zdokonalují“ a získávají „nejvyšší plnost života“. To je jeden z důvodů, proč morální učení Církve není pouhým ideálem. Je to cesta, která vede k pravému životu. Pokud to vše zní jako klasický argument křesťanství a přirozeného práva, že se lidé rozvíjejí, když se svobodně rozhodují pro dobro poznatelné vírou a rozumem, je tomu tak proto, že na tomto argumentu je encyklika vystavěna. Bez těchto teologických a filosofických základů by varování *Populorum progressio*, že vývoj člověka nelze redukovat na materiální pokrok, nedávala žádný smysl.

Pozor na ducha doby

Silnou stránkou sociální nauky Církve je promyšlení této vize lidského rozvoje a toho, jaké tento rozvoj vrhá světlo na problémy doby. Žel největší slabinou je to, že ti, kdo připravovali sociální encykliky a další relevantní texty, si nedokázali udržet kritický odstup od převažujícího konsensu ohledně toho, jak tyto problémy řešit. Těžko popřít, že se i *Populorum progressio* několikrát chytilo do této pasti. Vyjadřuje například značnou skepsi ohledně potenciálního přínosu volného obchodu k překonání chudoby. V tehdejší době byla taková skepse mezi odborníky na mezinárodní rozvoj naprosto běžná. O padesát let později jsou však důkazy, že volný obchod hraje rozhodující roli při pomoci stovkám milionů lidí vymanit se z chudoby, zcela přesvědčivé. *Populorum progressio* oproti tomu navrhovalo, ač nejasně, že by rozvojové země měly přijmout protekcionistická opatření, která by podpořila jejich „vznikající průmysl“. Při zpětném pohledu si uvědomujeme, že ty rozvojové země, které se neotevřely světovému obchodu, ekonomicky neprosperovaly. Jak o pouhých 24 let později uvedl svatý Jan Pavel II. v encyklice *Centesimus annus*, země, které mají sklon izolovat se od světové ekonomiky, „trpí stagnací a recesí“.

Další chybný úsudek *Populorum progressio* se týkal víry v mezinárodní pomoc, která bude řešit chudobu v rozvojových zemích. Encyklika dokonce vyzývala k založení „světového fondu“, prostřednictvím kterého by bohaté země přesouvaly kapitál do chudších zemí, a tak „by se pomohlo nejchudším národům“. Bohužel neexistuje mnoho důkazů, že by mezinárodní pomoc nebo přesun bohatství z jedné země do druhé nějak systematicky přispívaly ke snížení chudoby v rozvojových zemích. Řada učenců od Lorda Bauera po Roberta F. Gormana, Philipa Bootha, Dambisy Moyo, Thomase Dichtera, Michaela Mathesona Millera a Williama Easterlye vyjádřila vážné pochybnosti ohledně jakékoli účinnosti takovéto pomoci. Zdůrazňují také, že tato pomoc spíše zpomaluje ekonomický rozvoj, a dokonce v některých případech napomáhá rozvoji korupce.

Nezdá se též, že by *Populorum progressio* dostatečně uznávalo významnou

roli práva při snižování chudoby – jak například Hernando de Soto ilustroval v knize *Mystery of Capital* (2000) –, tedy roli uceleného a vymahatelného systému vlastnických práv, který by podporoval dlouhodobou tvorbu bohatství. Encyklika namísto toho klade důraz na státní plánování, ačkoli varuje, že má být ponechán prostor zachování pro soukromou „iniciativu jednotlivců a mezičlánků“, aby se zabránilo nebezpečí „kolktivizace“. Je s podivem, že ač encyklika odsuzuje to, co nazývá „bezuzdným liberalismem“, zcela mlčí o socialistických ekonomikách, které tehdy ovládaly velkou část planety a které marxističtí diktátoři vnucovali rozvojovým zemím od Kuby po Guineu.

Zlepšení pozemského řádu je úkolem laiků, nikoli duchovenstva. Odpovědnosti biskupů je učit mravním zásadám, jimiž je třeba se v této oblasti řídit.

Nechte to na laicích

Opatrné soudy, které *Populorum progressio* uvádí ohledně těchto záležitostí, vycházejí z tehdy převládajícího obecného povědomí o hospodářském rozvoji. Přizpůsobuje se též keynesiánskému důrazu na plánování, který převládal v ekonomické politice konce šedesátých let. Ekonomové, jako například Bauer, kteří v té době zastávali alternativní pozice, byli ve výrazné menšině a svými kolegy často přehlíženi. Některé věci se nikdy nemění. Zůstává nejasné, proč se *Populorum progressio* v této problematice pouští do takových podrobností a vymezuje stanoviska tam, kde často nelze dát jedinou správnou odpověď. Tyto tendence však nadále charakterizují značnou část katolického sociálního učení.

Vezměme si například pouhý výčet témat, jimž se papež František věnuje v *Laudato si'*. Patří k nim mimo jiné okyselování oceánů, produktivní cykly, recyklace papíru, veřejná doprava, množství planktonu v oceánu, likvidace detergentů, účinky toxických postřiků,

nahrazování divoké flóry vysazováním lesů, geneticky modifikované obiloviny, ozdravné zásahy do přírody a ekonomické důsledky klimatizace. Církev jako taková nemá v těchto oblastech žádnou konkrétní odbornou kvalifikaci. A co je ještě důležitější – je-li při řešení problémů, které mohou nebo nemusí být spojeny s těmito a dalšími otázkami, nutno být do značné míry obezřetný, není jasné, proč by magisterium mělo vyzývat k přijetí konkrétních řešení. Proto je velice zajímavé, že si Pavel VI. uvědomoval nutnost toho, aby Církev přehodnotila svůj přístup k těmto záležitostem. Pouhé čtyři roky po vydání *Populorum progressio* – a poté, co viděl, jak mnozí z těch, kteří oslavovali *Populorum progressio* v roce 1967, zatracovali *Humanae vitae* v roce 1968 –, zveřejnil apoštolský list *Octogesima adveniens*. Vydal jej k 80. výročí *Rerum novarum* a kriticky v něm analyzoval ideologii marxismu a liberalismu. Upozornil také na nové sociální a ekonomické problémy od urbanizace po životní prostředí. *Octogesima adveniens* však také přináší odvrát od obhajoby konkrétních, všeobecně použitelných řešení. To „není naší ambicí ani naším posláním“, napsal Pavel bez obalu. Spíše vyzýval křesťany, aby objektivně rozebrali situaci své země, osvětlili ji světlem neměnného učení evangelia a čerpali zásady pro způsob myšlení, měřítko posuzování a směrnice pro praxi ze sociální nauky Církve (OA 4). Následně, uvádí Pavel, má každý křesťan „rozeznat, jaké kroky udělat a jaká opatření přijmout“. Je také důležité, dodal papež, aby katolíci pochopili, že často existuje „zákonitá rozmanitost možných přístupů“ k řešení sociálních a ekonomických problémů. Jen málo čtenářů *Populorum progressio* by dospělo k takovému závěru.

Octogesima adveniens především opakuje ústřední učení Druhého vatikánského koncilu, že „zlepšení pozemského řádu“ je „úkolem laiků“ – nikoli duchovenstva. Odpovědnosti biskupů – včetně římského biskupa – je podle Pavla „učit mravním zásadám, jimiž je třeba se v této oblasti řídit“. Tato dělba práce je důležitá k tomu, aby laici „ze své svobodné iniciativy, aniž by čekali na pokyny a směrnice“, mohli utvářet společnost, v níž žijí.

Všechny tyto body jsou důležité i dnes. Jistě, pastýři mají povinnost připomínat nám principy sociální nauky Církve a jejich teologické a filosofické základy. Avšak ve chvíli, kdy naši pastýři začnou zasahovat do podrobností těchto politických otázek, s nimiž mají katolíci svobodu nesouhlasit, vzniká vážné riziko, že tím vytěsní aktivitu laiků, zejména těch, kteří chtějí být poslušni svých bis-

kupů. To ale neznamená, že biskupové nemohou vyjádřit své názory na daná témata. Předpokládá to však, že katolické duchovenstvo – jako papež Pavel – ochotně uzná legitimní pluralitu názorů, které katolíci mohou zastávat ohledně většiny politických otázek. I kdyby toto byl jen jediný poznatek, který lze vytěžit z úvahy o sociálním učení Pavla VI. padesát let po vydání *Populorum progressio*,

přesto prokáže univerzální Církvi obrovskou službu.

Samuel Gregg
<http://www.crisismagazine.com>
 Přeložil Pavel Štíčka

Samuel Gregg D.Phil.,
 ředitel výzkumu na Acton
 Institute

FIKTIVNÍ FILOSOFICKÉ ROZHOVORY O NEFIKTIVNÍCH PROBLÉMECH

Dialog politika s filosofem IV.

Tak jak je to s tou definicí totality? Vystačíme si s pouhým odvoláním na zdravý rozum, s vírou či s moderními vědeckými poznatky?

Politik: Posledně jste se snažil ukázat, že chování špiček EU v migrační krizi má rysy totalitní politiky. I kdyby byl Váš popis jejich chování a motivů správný, lituji. Mám zcela jinou představu o totalitě.

Filosof: Budu hádat. Podle Vás musí totalita obsahovat absenci svobodných voleb a týrání či popravy odpůrců.

P: Ano, tak se skutečně totalitní režimy chovaly. Nic takového ale v EU nevidím – a zdaleka nejsem sám. Evidentně tedy přeháníte, když nás proevropské politiky viníte z podpory totality. Čekal bych proto omluvu.

F: Na to je moc brzo. Je tu mnoho nejasností.

P: Mám dojem, že se za ně jen schováváte. Když jsem žádal, abyste přišel se svou definicí totality, na jejímž základě nás osočujete, vymluvil jste se, že jde o obtížný problém. Není tu náhodou obtížné jen to, jak na mou výzvu přesvědčivě odpovět?

F: Asi nezbude, než Vás do toho problému pozvat.

P: Tak, tak. Než s tím začnete, povězte, proč se tak ježíte, když nás Evropa žádá o solidární převzetí části břemene, které množství uprchlíků přináší. Připadá mi morální se o ně podělit. Taková tisícov-

ka muslimů ročně by nás přece nezabila. Nebo jsme tak málo sebevědomí a zbabělí?

F: Nechám radši stranou ty Vaše „uprchlíky“. Pominu i to, co nás zabije/nezabije, a také tu úžasnou psycho-ideologickou nauku o strachu, kterou teď šprtají bakalářky neomarxistické humanistiky. Vidím, že také solidaritu chápeme každý jinak. Když shoří sousedovi barák, mělo by se mu pomoci. Když ale zjistíte, že si ho zapálil sám, a že se mu to z nějakých bláznivých důvodů líbí, takže zapálí i nový barák, pak nejlépe projevíte solidaritu tím, že mu pomůžete do blázince. Kéž by to mohli občané udělat i se špičkami EU.

A teď tedy k té totalitě. Opravdu to chcete otevřít?

P: Hořím zvědavostí.

F: Vy tedy definujete totalitu podle výrazně odporných znaků komunismu a nacismu. Přitom věříte, že k pochopení toho, co je totalita, stačí jen takové znaky uvést. Řekněte, pokládáte totalitní režim za mravně špatný?

P: Samozřejmě.

F: A hlavně proto ho odmítáte?

P: Jistě.

F: Pokládají ho za zlý i jeho tvůrci a služečníci?

P: Zřejmě ne.

F: Aha. Tak teď zase pro změnu hořím zvědavostí já. Jak jim chcete dokázat, že se v tom mýlí? Taky nějakým výčtem vlastností? Nebo statistikou?

P: Vždyť přece totalitní nespravedlnost je do nebe volající. To Vám mám dokazovat?

F: Mně ne. Ale bojím se, že zrovna je tím nebem nedojmete. A pouhým odvoláním se na zdravý rozum zde taky nic nevyřešíte. Oni totiž mají jinou morálku (třídní, rasovou, multikulti...); a spravedlnost mají revoluční.

P: To není morálka, ale zvrhlost.

F: Ale, ale, tak dlouho Vás školili v pluralitě, vštěpovali Vám, že není jedna Pravda či Morálka, nýbrž více pravd a morálek, a Vy se hanebně vracíte k překonaným dogmatům o té své jediné Pravdě.

P: Copak je vraždění lidí s jiným názorem nějak ospravedlnitelné?

F: Ideologové ho ospravedlňují vyššími ideály vždy nové humanity. Ti přizpůsobení pak společenskou konformitou.

P: Jakými ideály?

F: Blahem lidstva, vlasti či osvobozovacím utlačovaných menšin. Jak víte, že to jsou ideály vadné? A že neospravedlňují všechny prostředky? Spíše v to jen věříte. Oni zase mají svojí víru. No a při té své „jenom víře“ nemůžete ani vyloučit,

že oni na rozdíl od vás možná skutečně, třeba od Hegela, vědí, co je pro lid dobré.

P: Říkejte si, co chcete. Mě nepřesvědčíte, že komunismus nebyl zločinný.

F: Vaše silné přesvědčení tu není důležité. Jde přece o zdůvodnění jeho pravdivosti, a sice v ostré diskusi s intelektuály. A dnes paradoxně s těmi, od nichž jste si nechal prostřednictvím humanitní vzdělanosti vsugerovat respekt k hodnotové pluralitě a multikulti jinakosti. Teď jste ale tu jejich postmoderní moudrost nahlédl v jiném problémovém nasvícení a najednou jste jejich vyzývanou pluralitou morálek zděšen. Tady nepomůže ani zdravý rozum, ani empirie, ani nějaká víra. Vítejte ve filosofii. P: To je na hlavu.

F: Ale ne. Jen Vás ofoukl závan filosofického myšlení a pocítil jste bezradnost. Problém mravnosti je totiž výlučně filosofický. A jak jste právě zakusil, otázka definice té zlé totality vyžaduje orientaci v etickém myšlení. Jen pro informaci: etika je praktickou disciplínou filosofie, v níž se zhodnocuje celé teoretické myšlení filosofů. Varoval jsem, že to nebude sranda. Chcete pokračovat?

P: Co mi zbývá? Mám to vzdát a nechat osočovat EU jako totalitu, bez možnosti tomu čelit?

F: Můžete mě udat.

P: Myslím racionálně čelit. Zavřít Vás necháme až pak; samozřejmě žertuju.

F: Jen aby. Říkal jste, že je relativizace morálky na hlavu. Mně zase přijde na hlavu, když jakási madam Mogherini vyhrožuje, že islám je budoucností Evropy. Oba už víme, že takové hodnotící soudy bez uvedeného důvodu nic neřeší. Tak odvahu a vzhůru do filosofie.

P: Jiná cesta by nebyla? Dnes už sociobiologové řeší mravnost vědecky, přes výzkum mozku. To vypadá solidněji než ty nekonečné filosofické spekulace, které stejně nikam nevedou.

F: Ano vypadá, ale z hodně velké dálky. Sociobiologové tu sice omračují znalostmi mozku, ale na pozadí velice sporných filosofických předpokladů (materialismu, scientismu, biologismu...). Už z jejich výčtu by Vám šla hlava kolem; o pokleslosti podobných spekulací ani nemluvě.

P: Pokud vím, tak neurofyziologie je exaktní věda o faktech, která se bez filosofie obejde; možná, že také proto je exaktní.

F: Chcete říct, že neurověda zjišťuje, že a jak leze morálka z mozku? Pokud byste v to skutečně věřil, musel byste se rozloučit s lidským životem, tak jak ho známe.

P: Nevím proč?

F: Jak by se Vám líbilo, kdyby sociobiolog odhalil, že jste se teď rozhodl pro tento postoj právě proto, že Vám v mozku proběhly právě tyto procesy? Že jste tedy jimi nucen se rozhodovat právě tak, jak se rozhodujete; že tedy vědomí svobody je iluze. A stejně převratně by vzápětí vysvětlil i myšlení. Myslíte něco jako pravdivé, protože „Váš mozek zde a nyní zafungo-

Foto: Flickr, clemsonunivlibrary (CC BY-NC 2.0)

Školám se dnes náramně daří u studentů překrýt jejich přirozené nastavení k filosofování. Úspěšně je odnaučují filosoficky myslet.

val právě tak a tak“. No a já zase myslím jako pravdivý opak Vaší myšlenky, protože můj mozek... Jak by se nám ten život zjednodušil. Žádné hádky o pravdu, nikdo by se nemýlil, žádná vina... Není to skvělé? Jo, a mimochodem: Náš exaktní vědec je na tom kupodivu stejně. Také on má tak úžasně funkční mozek, že mu determinuje veškeré jeho myšlení a jednání. Takže také jen myslí a dělá, co musí. Zač tedy stojí ty jeho převratné objevy? Ještě věříte, že jsou exaktní?

P: Nevím, co na to říct.

F: Tak neříkejte nic. Také už ale neříkejte, že filosofické spekulace nikam nevedou. Jedna totiž právě znemožnila zdánlivou vědu o specificky lidském životě.

P: Chcete snad popřít samotnou vědu?

F: Vůbec ne. Jen jsem ukázal, že nemluví vždycky věda, když mluví vědec; zvláště když je ideologicky angažovaný.

P: To ale platí i o filosofech.

F: Jistě. Ti také bývají všelijak přemotivováni.

P: Jenže vědci mají spolehlivé výsledky, když se drží svého kopyta. To se o filosofech říct nedá.

F: To víte odkud?

P: Jen se podívejte na tu změt filosofických názorů a směrů. Co filosof, to pravda; ovšem jen ta jeho. Kdo se v tom má vyznat? Zlatá věda, ta aspoň pracuje s ověřenými fakty.

F: Á další oběť moderní výuky filosofie. Že vy jste také na školách prošel jejími dějinami.

P: Ano, a stačilo mi to.

F: To je mi líto. Školám se dnes náramně daří u studentů překrýt jejich přirozené nastavení k filosofování. Úspěšně je odnaučují filosoficky myslet. Asi jste taky musel jen biflovat kvanta informací o různých směrech a poctivě odříkávat, co který filosof o všem možném řekl. Tolik Vás tím vyčerpali, že už jste vlastně neměl ani prostor, ani chuť promýšlet, co je v jejich myšlení pravdivé a co nikoli. A přitom filosofie je především hledání pravdy. Když vynecháme pozéry, tak to je hlavní motiv úsilí filosofů.

P: A není to náhodou sisyfovské úsilí?

F: Výuka filosofie, v níž dominují její dějiny, skutečně vyúsťuje do skepse k filosofii. Ale pozor. Jestli budete s touto skepsí příliš koketovat a jen koketovat, jak potom chcete komunistům prokázat, že jejich morálka je... jak že jste to řekl? Zvrhlá?

P: Na tom trvám.

F: No ovšem, trváte. Bohužel jen na dogmatické úrovni ve stylu tvrzení proti tvrzení. Pak musíte do školy k ideologům, abyste potrénoval umění demagogie, psychologických manipulací, sílu hlasu a pěstí. V tom případě už ale bude zbytečné, abyste se trápil problémem definice totality. Budete mít jasno, jaké mají například sluníčka o mírumilovném islámu.

P: Filosofii se tedy nevyhneme?

F: To si pište.

Jiří Fuchs

Jiří Fuchs, filosof,
lektor Academia
Bohemica

PÁKISTÁNŠTÍ DUCHOVNÍ URGUJÍ POPRAVU

Pákistánští imámové požadovali 18. dubna urychlenou „exemplární“ popravu křesťanky Asie Bibi, která čeká v cele smrti už sedm let. Je obviněna z rouhání, protože se napila vody z nádoby, z níž pily muslimky. Poprava podle nich umlčí hlasy kritické k justici a uklidní situaci. Známý islámský kazatel poukázal na to, že Mašál Chán, student lynčovaný za rouhání, vyvolal lidový hněv, protože po roce 1986 se přestaly uplatňovat paragrafy o rouhání. Asia Bibi je nejznámější obětí neblahého zákona o rouhání. Už papež Benedikt XVI. a nyní František se přimlouvali za její propuštění.

Muftí Muhamad Hanif Kureší ospravedlňoval před dvěma týdny na kameru zabití Mašála Chána. Řekl: „Kdyby se hříšníkům odsouzeným za rouhání neodkládalo provedení trestu, studenti by se takto nechovali. Kvůli liknavosti institucí ztrácejí lidé víru ve stát. Případy jako ten z univerzity Walí Chán se budou opakovat, dokud se budou lidé cítit uráženi ve svých náboženských citech.“

P. Emmanuel Jusaf Mani, ředitel Národní komise pro spravedlnost a mír pákistánské biskupské konference, odsoudil v rozhovoru s agenturou *Asia News* argumentaci muftího a imámů: „Měli

by lidi zdržovat od toho, aby brali zákon do svých rukou. V mešitách by se měly takto provokativní obsahy zarazit.“

Muftí a další imámové rovněž požadují, aby byl rozsudek nad Asií Bibi proveden. Muslimové se domnívají, že státem prováděné popravy jsou nejlepším způsobem, jak odstranit výbuchy masového násilí. Takto omlouvají případ z minulého týdne, kdy byl 23letý Mašál Chán zabit, protože na facebooku uveřejnil komentáře k ahmadíské víře. Pervez Chatak, ministerský předseda provincie Chajber Pachtunchwa, řekl, že pro Chanovu vinu nejsou žádné důkazy. Policie zatkla 22 osob, podezřelých z účasti na lynči. Obžalováni byli dva imámové ze Swábí, Chanova rodiště: pokusili se zabránit jeho pohřbu.

P. Mani ocenil pozici jiného muslimského vůdce, šejka Saleha bin Muhamada Ibrahima, imáma Velké mešity v Mekce. Ten kritizoval muslimy, kteří vznášejí falešná obvinění z rouhání. „Islám je náboženství míru,“ řekl, „odpuštění a tolerance. Věřící musejí být vedeni a poučováni k tomu nejlepšímu a nejsvědomitějšímu chování.“

Komise pro spravedlnost a mír biskupské konference vydala tiskové pro-

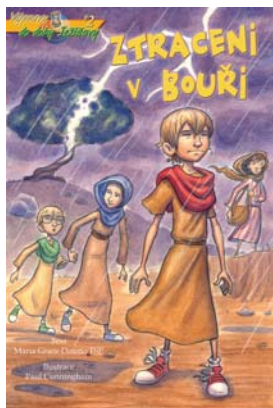
hlášení, kde požaduje na pákistánské vládě, „aby lidi odpovědné za takovou nenávisť a extrémní násilí postavila před soud“. V prohlášení se říká, že v přítomnosti zákona nemá nikdo právo brát spravedlnost do vlastních rukou. Je také třeba odstranit nenávislné a diskriminující materiály z učebnic. Univerzita musí povzbuzovat kritické myšlení a přijímat mínění druhých nezávisle na jejich významu.

Agentuře *Kathpress* si stěžovala obhájkyně Aníka Anthony na zostřování klimatu v její zemi, která je stále více utvářena islamismem a nenávisť k menšinám. Existuje zde už 54 násilnických islamistických organizací s kontakty na Taliban a IS, a ty zasahují do místních mešit. Strach nejvyšších soudců z revize případu paní Bibi – je stále znovu odsouvána – naznačuje pokračující radikalizaci, řekla Anthonyová. „V této situaci budeme muset být vděční, když ‚případ Bibi‘ skončí dožitím.“ Anthonyová je sama katolička a loni měla příležitost hovořit při audienci o případech lynče s papežem Františkem. Předala mu cihlu jako symbol útlaku mnoha křesťanů, kteří vykonávají otrockou práci v cihelnách.

Z agentury Kathnet přeložila -mf-

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, I 10 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Maria Grace Dateno FSP: Ztraceni v bouři

Děti se vrací do Ježíšovy doby a začínají další dobrodružství s Jonatanem, chlapcem, který poskytl Ježíši pět chlebů a dvě ryby, jak nám o tom vypráví Janovo evangelium. *Brož., 79 s., 99 Kč*

Gabriele Amorth: S růžencem v ruce

Slavný exorcista se dělí o svou zkušenost s růžencem jako s jednou z nejdůležitějších modliteb svého života. Knihu ukončuje výběr z promluv a dokumentů posledních papežů věnovaných modlitbě růžence. *Váz., 160 s., 199 Kč*

Giulia Gabrieliová: Jednou nohou v nebi. Zvítězím, i kdybych prohrála

Silné, ale radostné svědectví čtrnáctileté dívky, která vážně onemocněla a po dva roky bojovala o život. I když věděla, že její boj bude asi marný, nesly se tyto dva roky ve znamení radosti ze života, umění vidět věci jinak, než je běžně vnímáme, a prohloubení její víry. *Dotisk, brož., 112 str., 135 Kč*

Jak to vidí Dan Drápal

Konfrontace na Pochodu pro život a rodinu

Negativismus a absence čehokoli pozitivního u našich odpůrců byly očividné. Ze srdce jim přeji, aby jednou poznali krásný a trvalý vztah a aby milovali život, který nám byl darován.

Letošní Národní pochod pro život a rodinu byl navštíven hojněji než loni. Jen počasí tentokrát moc nepřálo. Nemohl jsem se účastnit této akce od samotného začátku, neboť jsem musel být na pražské krajské konferenci KDU-ČSL. K pochodu jsem se připojil u Národního divadla.

Všude byl dostatek policistů, kteří odkláněli dopravu. Šel jsem od Národního divadla v prvních řadách; kus za námi šla parta bubeníků. Vše vypadalo bezproblémově až k okamžiku, kdy čelo průvodu došlo na Jungmannovo náměstí. Policisté nás slušně požádali, abychom na chvíli počkali.

Šel jsem se podívat, jak to vypadá na trase dále. Měl jsem totiž obavy, zda pochod snadno projde krátkou ulicí 28. října, kde měli restauratéři a kavárníci hodně prostoru zabraného pro předzahrádky. A tu jsem s překvapením zjistil, že ulici 28. října přehradili jacísi protidemonstranti s transparenty, navíc skandující různá hesla. Rychle jsem se vrátil k čelu pochodu, kam již přišel pan kardinál Dominik Duka a předseda Ekumenické rady církví Daniel Fajfr, a popsal jsem, co nás čeká. Pan kardinál mě překvapil (přiznám se, že příjemně), protože najednou řekl „já tam jdu“ a vyrazil sám vstříc demonstrantům. Téměř jsem mu nestačil.

Protidemonstrantů bylo ne víc než čtyřicet, některé dámy či slečny byly hod-

ně zmalované. Mnohá hesla byla opravdu ošklivě rouhavá, ani je zde nebudu uvádět. Zmíním jen, že demonstranti vykřikovali slovo „klerofašismus“. Fakt nevím, co tím mysleli. Připadalo mi, že si spletli století.

Jedno heslo bylo vlastně kletbou, aniž si to možná jeho autoři uvědomovali. To jediné si dovolím ocitovat: „Vaše děti budou jako my.“ Rovnou jsem toto slovo v modlitbě rušil, jak mám ve zvyku, když něco takového slyším, a vám radím totéž. V knize Přísluví je psáno: „Bez důvodné zlořečení nezasáhne“ (26,2). Pokud budeme správně vychovávat své děti, toto zlořečení na nás nebude mít žádný účinek.

Přiznám se, že jsem nesl nelibě, když se někteří křesťané snažili nějak narušovat demonstrace těchto lidí. Ale nesl jsem velmi libě tuto jejich protidemonstraci. Je pro mě znamením, že iniciativa je na naší straně. Díval jsem se jim do tváře a přemýšlel jsem, co nám chtějí nabídnout. Všechna hesla byla totiž nejen urážlivá, ale i naprosto negativistická. Přemýšlel jsem, kde se v těchto lidech tento negativismus bere? Jaké měli dětství? Měli milující rodiče? Čím je jejich život naplněn? Necítil jsem žádnou zášť, čím více jsem je pozoroval, tím víc mi jich bylo líto.

Někteří účastníci pochodu se zlobili, že policie zasahovala velmi váhavě. Proč má čtyřicet lidí brzdit několikatisícový pochod? Ano, bylo to zdržení. Ale osob-

ně jsem rád, že policie postupovala tak, jak postupovala. Byl jsem v blízkosti policejního důstojníka, který se snažil tyto demonstranty přesvědčit, aby nechali průvod projít. Marně. Nakonec dorazili těžkooděnci a bez nějakého násilí zatlačili protidemonstranty ke kraji ulice, aby průvod mohl projít. Samozřejmě za skandování nenávislivých hesel.

Jistě, policie by mohla zasáhnout rychleji a razantněji. Dovedu si ale představit, že pak by se tito lidé prezentovali jako oběti policejní zvrůle. Takto bylo nad slunce jasnější, že jsou to oni, kdo je netolerantní a nenávislivý.

Domnívám se, že tato konfrontace byla z hlediska kulturního a duchovního boje velmi užitečná. Policie jednala profesionálně, a policisté si jistě všimli, s kým je rozumná řeč a s kým nikoli. Negativismus a absence čehokoli pozitivního u našich odpůrců byly očividné. Ze srdce jim přeji, aby jednou poznali krásný a trvalý vztah a aby milovali život, který nám byl darován. Nechci podceňovat jejich ničivý potenciál, nicméně cítím vůči nim opravdu především soucit, nikoli zášť.

Doufám, že příští rok bude Pochod pro život a rodinu ještě radostnější a ještě navštívenější. Je úžasné vidět tisíce lidí, kteří jsou především pro něco, nikoli proti něčemu.

Dan Drápal, publicista

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, I52 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zasláným darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

V polském Hnězdně, ale i na české Libici jsme si připomněli 1020 let od mučednické smrti svatého Vojtěcha, patrona naší země, ale také Polska a Maďarska. Ve spojení těchto tří států můžeme vidět návod na cestu. **Svatý Vojtěch ukazuje, kde má Evropa ještě šanci**, odkud ještě – dá-li Pán a člověk se před ním opravdu v hluboké prostraci skloní – může vzejít obroda. Jak upozornil P. prof. Petr Piřha na svatovojtěšských oslavách v neděli 23. dubna v Libici, tento patron našeho národa nás provází stále. Byl u mnoha podstatných mezníků – namátkou jen např. u vyhlášení Desetiletí duchovní obrody národa v roce 1987 nebo u podepsání Charty deset let předtím. Měl by být živým vzorem pro pastýře, protože „věřící i celá společnost (...) vidí, že biskupové jsou slabí a neodvážejí se pozvednout berlu, protože ji používají jako opory, ne jako zbraně proti vlkům, ani jako nástroje záchrany ovcí. (...) Stejně tak nepozdvihnou hlas, aby varovali a svolali svá stáda. Ustrašeným šepotem opakují moralistní fráze a uklidňují nás ze vši své autority, že vlci přicházejí navázat s ovci dialog,“ zaznělo v homilii P. prof. Piřhy. Vedle nich stojí ale také „špatní hospodáři“, pokračuje kazatel, „kterým vůbec nezáleží na statku ani na ovcích. Jde jim jen o vlastní prospěch. Dokud se neobjeví vlk, naplní obstojně jesle dobytka a ovcím, naplní necky prasatům a misky psům a kočkám, drůbeži bohatě nasypou a dělníkům dopřejí plně

pekáče masa a buchty, džbánky v hospodách a drobotině sušenky. Všichni jsou užiteční a dá se z nich odšťihávat vlna a vydojit mléko i s duší. A když pak vyjde ten sobecký velepodvod najevo, uteče úspěšný, ale špatný hospodář někam na ostrovy věčného mládí.“

Jsou důvody k naději? Jistěže. Prvně tedy ty velikonoční! A další např. v tom, když se sjede do Prahy i ve špatném počasí

Koláž: mimi

mnoho tisíc lidí, rodin s dětmi, aby manifestovali životní styl, jenž ukazuje smysluplnost oběti, lásky, přijetí každého člověka (i slabého, nemocného, dosud nenarozeného) a darovaného srdce druhému, přičemž společně pak míří vertikálou k Stvořiteli všeho dobra a krásy. A ještě další pak třeba v tom, když **sněmovna odmítne návrh zákona, v němž se nárokuje narození dítěte plánovaně samozivitelce bez otce**. V době, kdy v médiích vře debata o výrocích na téma zálohovaného výživného,

vskutku pitoreskní obrázků. O to větší je radost z toho, že poměrně slušným rozdílem poslanci zákon poslali k vodě.

„**Vari nikdy sa nehovorilo o rodine tolko ako dnes** a nikdy nebolo tolko rodín rozbitých a v rozklade ako v súčasnosti,“ zamýšlí se ve slovenském čtrnáctideníku *Kultúra* Ľudovít Košík. „Rany utřžené v mladosti sa těžko liečia, dlho bolia a následky môžu byť doživotné. Mať odvahu žiť svoj hlboký, dôsledný kresťanský život na úrovni osobnej, rodinnej, spoločenskej, občianskej, sociálnej je zložitejšie ako kedýkoľvek doteraz... Vyžaduje si to pevnosť vo viere, v jej praktickom žití, v schopnosti nechať si ju nieže zobrať, ale ani oslabiť nikým, a odovzdávať ju iným. Netreba sa báť posmechu okolia, vyhrážok ani diskriminácie – vo svete, ale dnes už ani v Cirkvi. Viera v Boha je základnou hodnotou nášho života, náš najcennejší poklad. Ak ju stratíme, stratili sme všetko a ďalší náš život už je len akýmsi živorením. **To preto je tolko útokov osobitne na mladých ľudí, aby ich morálne zlomili a okradli o čisté srdce, ktoré je veľkým darom a je ochotné a schopné tvoriť, dávať, deliť sa, pomáhať, obetovať sa...** Viesť duchovný život modlitby denného čítania Božieho Slova a meditácie nad ním, to nám pomôže správne sa orientovať a konať, pristupovať k sviatostiam, aspoň v nedelu a vo sviatky sa zúčastňovať sv. omši.“

-zd-

7. 5.	Ne	4. neděle velikonoční (neděle Dobrého pastýře) Sk 2,14a.36–41, Žl 23, I Petr 2,20b–25, Jan 10,1–10
8. 5.	Po	Panna Maria, Prostřednice všech milostí Sk 11,1–18, Žl 42, Jan 10,1–10
9. 5.	Út	sv. Hermus, kněz a mučedník Sk 11,19–26, Žl 87, Jan 10,22–30
10. 5.	St	sv. Antonín Florentský, biskup OP Sk 12,24 – 13,5a, Žl 67, Jan 12,44–50
11. 5.	Čt	sv. Ignác z Lácni, řeholník, mystik OFM Cap Sk 13,13–25, Žl 89, Jan 13,16–20
12. 5.	Pá	sv. Nereus a Achilleus, mučedníci Sk 13,26–33, Žl 2, Jan 14,1–6
13. 5.	So	Panna Maria Fatimská Sk 13,44–52, Žl 98, Jan 14,7–14

14. 5.	Ne	5. neděle velikonoční Sk 6,1–7, Žl 33, I Petr 2,4–9, Jan 14,1–12
15. 5.	Po	sv. Žofie, mučednice Sk 14,5–18, Žl 115, Jan 14,21–26
16. 5.	Út	Svátek sv. Jana Nepomuckého, kněze a mučedníka Řím 8,31b–39, Žl 69, Mt 10,17–22
17. 5.	St	sv. Paschal Baylon, laický bratr OFM Dic Sk 15,1–6, Žl 122, Jan 15,1–8
18. 5.	Čt	sv. Jan I., papež a mučedník Sk 15,7–21, Žl 96, Jan 15,9–11
19. 5.	Pá	sv. Petr Celestýn, papež Sk 15,22–31, Žl 57, Jan 15,12–17
20. 5.	So	sv. Klement M. Hofbauer, sv. Bernardin Sienský Sk 16,1–10, Žl 100, Jan 15,18–21

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Redakční rada: PhDr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.